

Bijlage 3. Behandeling van de adviezen bij het ministerieel besluit tot voorlopige bescherming als monument van een etagelinde op voormalig hoeve-erf in Hooglede

Provincie: West-Vlaanderen

Gemeente: Hooglede, 1ste afdeling, sectie A

Objectnummer: 4.01/36006/614.1

Dossiernummer: 4.001/36006/101.1

Omschrijving:

Etagelinde op voormalig hoeve-erf,

Hillemolenstraat 6

Mij bekend om gevoegd te worden bij het besluit van heden:

Brussel,

05 DEC. 2018

De Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,

Geert BOURGEOIS

1. Adviezen uitgebracht voorafgaand aan de voorlopige bescherming

1.1. Adviezen uitgebracht door de departementen en agentschappen van de beleidsdomeinen Omgeving, MOW en LV

1.1.1. Beleidsdomein Omgeving

Het advies werd gevraagd op 24 mei 2018.

Het departement noch de agentschappen brachten een advies uit over de bescherming van het onroerend goed. In uitvoering van artikel 6.1.3 van het Onroerenderfgoeddecreet zijn de adviezen gunstig.

1.1.2. Beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken

Het advies werd gevraagd op 24 mei 2018.

Het departement noch de agentschappen brachten een advies uit over de bescherming van het onroerend goed. In uitvoering van artikel 6.1.3 van het Onroerenderfgoeddecreet zijn de adviezen gunstig.

1.1.3. Beleidsdomein Landbouw en Visserij

Het advies werd gevraagd op 24 mei 2018.

Het departement noch de agentschappen brachten een advies uit over de bescherming van het onroerend goed. In uitvoering van artikel 6.1.3 van het Onroerenderfgoeddecreet zijn de adviezen gunstig.

1.2. Advies uitgebracht door de betrokken gemeente Hooglede

Het advies werd gevraagd op 24 mei 2018.

Het college van Burgemeester en Schepenen bracht op 14 juni 2018 een gunstig advies uit over deze bescherming, mits de eigenaars hun akkoord verlenen. Het advies maakt integraal deel uit van het beschermingsdossier.

Behandeling van het advies: Een beschermingsprocedure vereist niet noodzakelijk het akkoord van de zakelijkrechthouders.

Conclusie: het advies heeft geen invloed op het inhoudelijk dossier en het beschermingsbesluit.

1.3. Advies uitgebracht door de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed (VCOE)

Het advies werd gevraagd op 24 mei 2018.

De VCOE bracht op 5 juli 2018 een voorwaardelijk gunstig advies uit over de bescherming van het onroerend goed. Het advies maakt integraal deel uit van het beschermingsdossier.

De Commissie vraagt om de selectie van de vijf linden verder te verduidelijken en daarbij te duiden in hoeverre deze beschermingen een aanvulling betekenen ten opzichte van de reeds bestaande beschermingen van etagebomen.

De Commissie vraagt ook de erfgoedwaarden van de mee te beschermen (bouwkundige of houtige) elementen uitgebreider te motiveren of deze uit de bescherming te sluiten. De beheersvisie voor deze elementen dient hierop te worden afgestemd.

De Commissie vraagt in de beschrijvingen van de erfgoedwaarden de verwijzing naar de selectiecriteria verder uit te werken.

De Commissie vraagt een aantal elementen inzake de beheersdoelstellingen verder te verduidelijken (o.a. rond heraanplant na afsterven en rond de begrippen 'standplaats' en 'wetenschappelijk onderzoek').

Met betrekking tot de etagelinde in Hooglede vraagt de Commissie bijkomend de ruimtelijk-structurende erfgoedwaarde te onderzoeken.

Behandeling van het advies:

De criterianota Etagebomen in Vlaanderen, opgemaakt op 7 december 2017 (bijlage 5.4) wordt verder aangevuld. Meer bepaald wordt de selectie van de vijf linden onder hoofdstuk 5 omstandiger gemotiveerd. Er wordt geoordeeld dat deze selectie zeker een aanvulling vormt ten opzichte van de reeds bestaande beschermingen van etagebomen.

Binnen de afbakening van de bescherming worden de kapel, het hekje, de schuur, de op stam gezette hulst en de gemengde afsluitingshaag meegenomen. Dit wordt in het dossier uitgebreider gemotiveerd. Van het poortje wordt ook een bijkomende illustratie in de fotoregistratie opgenomen terwijl de gemengde afsluitingshaag samen met de hulst beter wordt geduid op een reeds opgenomen foto. De beheersvisie voor deze elementen was reeds afgestemd op deze aanvullende erfgoedwaarden.

In de beschrijving van de erfgoedwaarden wordt de verwijzing naar de selectiecriteria in de mate van het mogelijke verder uitgewerkt. Hierbij moet wel worden opgemerkt dat er in deze materie steeds hypothesen blijven bestaan, waardoor verschillende uitspraken in voorwaardelijke zin worden geformuleerd. Zowel met betrekking tot de functie als het traditionele beheer van de etagebomen bestaan doorgaans geen bronnen die hierover absolute zekerheid kunnen verschaffen. Voor etagebomen die zich in dorpscentra bevinden, is doorgaans meer en betrouwbaardere informatie beschikbaar.

Met betrekking tot de standplaats (ingeburgerde term voor groeiplaats, cf. Technisch Vademecum Bomen ANB, 2008) kan verduidelijkt worden dat dit de plaats is die alle boven- en ondergrondse fysische, chemische en biologische factoren omvat die de levensomstandigheden en ontwikkelingsmogelijkheden van de betrokken boom bepalen. Hierbij kan gedacht worden aan bodemsoort, bodemstructuur, waterhuishouding, mineralenrijkdom, doorwortelbare ruimte, blootstelling aan licht, enzovoort.

Onder wetenschappelijk onderzoek omtrent bomen wordt verstaan; elke monitoring van de evolutie die dit levend erfgoed doormaakt, zoals vitaliteit of groeikracht en conditie, houtaanwas na ingrepen, kroonontwikkeling, vruchtzetting, reactie op verstoring, enzovoort.

Aan de etagelinde op het voormalig hoeve-erf kan inderdaad een ruimtelijk-structurende erfgoedwaarde worden toegekend op basis van een zekere bakenfunctie op het erf. Deze waarde wordt aanvullend gemotiveerd.

Conclusie: het advies heeft invloed op het inhoudelijk dossier en het beschermingsbesluit. Het inhoudelijk dossier en het beschermingsbesluit werden als volgt aangepast:

Inhoudelijk dossier:

pagina 6-7 2.1 Evaluatie van de erfgoedwaarden
toevoeging onder wetenschappelijke waarde:

Monitoring van deze boom kan de levensverwachting van dit herkenbaar exemplaar vergroten.

Toevoeging onder historische waarde:

De etageboom bezit een authentieke standplaats met een sterke ensemblewerking door de historische eenheid die er is met het erf van de voormalige hoeve. (...) Hierdoor bezit de etageboom een zekere historische contextwaarde.

Toevoeging onder technische waarde:

De etageboom is een zeldzaam voorbeeld van een dergelijk type boom op een erf. Het landschapselement heeft een uitgesproken technische waarde omwille van een bijzondere snoeitechniek waarbij alle gesteltakken in meerdere horizontale vlakken werden geleid.

Toevoeging ruimtelijk-structurerende waarde:

De solitaire opgaande etageboom, aangeplant bij de oorspronkelijke erftoegang tot de voormalige hoeve bezit een ruimtelijk-structurerende waarde. De boomkruin is beeldbepalend op het erf van de voormalige hoeve en door de hoogte van de boom is er een zekere bakenfunctie in het vrij open omgevende landschap. Enkele relictten van de vroegere erfafsluiting, waaronder een resterend ijzeren toegangspoortje en een fragment van de vroegere gemengde afsluitingshaag en een op stam gezette hulst op de hoek van het perceel, ondersteunen deze waarde.

pagina 8 2.3 Motivering van de afbakening van de bescherming

toevoeging § 7

Binnen de voorgestelde perimeter zijn ook een aantal relictten van de vroegere erfafsluiting opgenomen, waaronder een resterend ijzeren toegangspoortje, een fragment van de vroegere gemengde afsluitingshaag en een op stam gezette hulst op de hoek van het perceel. Hiervoor worden specifieke beheersdoelstellingen geformuleerd. Ook de 1838 gedateerde kapel Onze-Lieve-Vrouw Troost ter Nood (ID 215655), valt binnen de voorgestelde afbakening voor bescherming. Omwille van het feit dat de etagelinde niet als kapelboom wordt aangewezen en de kapel dus geen rechtstreekse binding heeft met het voorwerp van bescherming, worden geen verdere beschermingsmaatregelen, noch beheersdoelstellingen voor deze kapel geformuleerd. Ook de oostelijke schuurvleugel valt binnen de voorgestelde afbakening. Gezien de oorspronkelijke hoevefunctie vervallen is en de overige, deels verbouwde hoeve-onderdelen buiten de beschermingsperimeter zijn gelegen, worden ook hiervoor geen verdere beheersdoelstellingen geformuleerd.

Ministerieel besluit:

Overweging erfgoedwaarden.

toevoeging onder wetenschappelijke waarde:

Monitoring van deze boom kan de levensverwachting van dit herkenbaar exemplaar vergroten.

Toevoeging onder historische waarde:

De etageboom bezit een authentieke standplaats met een sterke ensemblewerking door de historische eenheid die er is met het erf van de voormalige hoeve. (...) Hierdoor bezit de etageboom een zekere historische contextwaarde.

Toevoeging onder technische waarde:

De etageboom is een zeldzaam voorbeeld van een dergelijk type boom op een erf. Het landschapselement heeft een uitgesproken technische waarde omwille van een bijzondere snoeitechniek waarbij alle gesteltakken in meerdere horizontale vlakken worden geleid.

Toevoeging ruimtelijk-structurerende waarde:

De solitaire opgaande etageboom, aangeplant bij de oorspronkelijke erftoegang tot de voormalige hoeve bezit een ruimtelijk-structurerende waarde. De boomkruin is beeldbepalend op het erf van de voormalige hoeve en door de hoogte van de boom is er een zekere bakenfunctie in het vrij open omgevende landschap. Enkele relictten van de vroegere erfafsluiting, waaronder een resterend ijzeren toegangspoortje en een fragment van de vroegere gemengde afsluitingshaag en een op stam gezette hulst op de hoek van het perceel, ondersteunen deze waarde.

Art. 2.

Toevoeging onder de erfgoedwaarden:

5° ruimtelijk-structurerende waarde.

Toevoeging onder de erfgoedelementen en erfgoedkenmerken:

De solitaire boom heeft een zekere bakenfunctie op het voormalige hoeve-erf.

Art. 3.

Toevoeging 2° monitoring:

Met betrekking tot de standplaats kan verduidelijkt worden dat dit de plaats is die alle boven- en ondergrondse fysische, chemische en biologische factoren omvat die de levensomstandigheden en ontwikkelingsmogelijkheden van de betrokken boom bepalen. Hierbij kan gedacht worden aan bodemsoort, bodemstructuur, waterhuishouding, mineralenrijkdom, doorwortelbare ruimte, blootstelling aan licht, enzovoort.

Toevoeging 8° heraanplanten na afsterven:

Plantmateriaal (stekken of enten) wordt in voorkomend geval vooraf en op professionele wijze geselecteerd van de bestaande, nog relatief gezonde boom.

Toevoeging 9° wetenschappelijk onderzoek ondersteunen:

monitoring van de evolutie die dit levend erfgoed doormaakt, zoals vitaliteit of groeikracht en conditie, houtaanwas na ingrepen, kroonontwikkeling, vruchtzetting, reactie op verstoring, enzovoort;

Toevoeging 11° op stam gezette hulst en gemengde afsluitingshaag:

de op stam gezette hulst en de gemengde afsluitingshaag dienen behouden te worden behouden.

1.4. Conclusie voorafgaand aan de voorlopige bescherming

De uitgebrachte adviezen hebben invloed op het inhoudelijk dossier en het beschermingsbesluit. Het inhoudelijk dossier en het beschermingsbesluit werden als volgt aangepast:

Inhoudelijk dossier:

pagina 6-7 2.1 Evaluatie van de erfgoedwaarden
toevoeging onder wetenschappelijke waarde:

Monitoring van deze boom kan de levensverwachting van dit herkenbaar exemplaar vergroten.

Toevoeging onder historische waarde:

De etageboom bezit een authentieke standplaats met een sterke ensemblewerking door de historische eenheid die er is met het erf van de voormalige hoeve. (...) Hierdoor bezit de etageboom een zekere historische contextwaarde.

Toevoeging onder technische waarde:

De etageboom is een zeldzaam voorbeeld van een dergelijk type boom op een erf. Het landschapselement heeft een uitgesproken technische waarde omwille van een bijzondere snoeitechniek waarbij alle gesteltakken in meerdere horizontale vlakken werden geleid.

Toevoeging ruimtelijk-structurerende waarde:

De solitaire opgaande etageboom, aangeplant bij de oorspronkelijke erftoegang tot de voormalige hoeve bezit een ruimtelijk-structurerende waarde. De boomkruin is beeldbepalend op het erf van de voormalige hoeve en door de hoogte van de boom is er een zekere bakenfunctie in het vrij open omgevende landschap. Enkele relictten van de vroegere erfafsluiting, waaronder een resterend ijzeren toegangspoortje en een fragment van de vroegere gemengde afsluitingshaag en een op stam gezette hulst op de hoek van het perceel, ondersteunen deze waarde.

pagina 8 2.3 Motivering van de afbakening van de bescherming

toevoeging § 7

Binnen de voorgestelde perimeter zijn ook een aantal relictten van de vroegere erfafsluiting opgenomen, waaronder een resterend ijzeren toegangspoortje, een fragment van de vroegere gemengde afsluitingshaag en een op stam gezette hulst op de hoek van het perceel. Hiervoor worden specifieke beheersdoelstellingen geformuleerd. Ook de 1838 gedateerde kapel Onze-Lieve-Vrouw Troost ter Nood (ID 215655), valt binnen de voorgestelde afbakening voor bescherming. Omwille van het feit dat de etagelinde niet als kapelboom wordt aangewezen en de kapel dus geen rechtstreekse binding heeft met het voorwerp van bescherming, worden geen verdere beschermingsmaatregelen, noch beheersdoelstellingen voor deze kapel geformuleerd. Ook de oostelijke schuurvleugel valt binnen de voorgestelde afbakening. Gezien de oorspronkelijke hoevefunctie vervallen is en de overige, deels verbouwde hoeve-onderdelen buiten de beschermingsperimeter zijn gelegen, worden ook hiervoor geen verdere beheersdoelstellingen geformuleerd.

Ministerieel besluit:

Overweging erfgoedwaarden.

Toevoeging onder wetenschappelijke waarde:

Monitoring van deze boom kan de levensverwachting van dit herkenbaar exemplaar vergroten.

Toevoeging onder historische waarde:

De etageboom bezit een authentieke standplaats met een sterke ensemblewerking door de historische eenheid die er is met het erf van de voormalige hoeve. (...) Hierdoor bezit de etageboom een zekere historische contextwaarde.

Toevoeging onder technische waarde:

De etageboom is een zeldzaam voorbeeld van een dergelijk type boom op een erf. Het landschapselement heeft een uitgesproken technische waarde omwille van een bijzondere snoeitechniek waarbij alle gesteltakken in meerdere horizontale vlakken worden geleid.

Toevoeging ruimtelijk-structurerende waarde:

De solitaire opgaande etageboom, aangeplant bij de oorspronkelijke erftoegang tot de voormalige hoeve bezit een ruimtelijk-structurerende waarde. De boomkruin is beeldbepalend op het erf van de voormalige hoeve en door de hoogte van de boom is er een zekere bakenfunctie in het vrij open omgevende landschap. Enkele relictten van de vroegere erfafsluiting, waaronder een resterend ijzeren toegangspoortje en een fragment van de vroegere gemengde afsluitingshaag en een op stam gezette hulst op de hoek van het perceel, ondersteunen deze waarde.

Art. 2.

Toevoeging onder de erfgoedwaarden:

5° ruimtelijk-structurerende waarde.

Toevoeging onder de erfgoedelementen en erfgoedkenmerken:

De solitaire boom heeft een zekere bakenfunctie op het voormalige hoeve-erf.

Art. 3.

Toevoeging 2° monitoring:

Met betrekking tot de standplaats kan verduidelijkt worden dat dit de plaats is die alle boven- en ondergrondse fysische, chemische en biologische factoren omvat die de levensomstandigheden en ontwikkelingsmogelijkheden van de betrokken boom bepalen. Hierbij kan gedacht worden aan bodemsoort, bodemstructuur, waterhuishouding, mineralenrijkdom, doorwortelbare ruimte, blootstelling aan licht, enzovoort.

Toevoeging 8° heraanplanten na afsterven:

Plantmateriaal (stekken of enten) wordt in voorkomend geval vooraf en op professionele wijze geselecteerd van de bestaande, nog relatief gezonde boom.

Toevoeging 9° wetenschappelijk onderzoek ondersteunen:

elke monitoring van de evolutie die dit levend erfgoed doormaakt, zoals vitaliteit of groei­kracht en conditie, houtaanwas na ingrepen, kroonontwikkeling, vruchtzetting, reactie op verstoring, enzovoort;

Toevoeging 11° op stam gezette hulst en gemengde afsluitingshaag:

de op stam gezette hulst en de gemengde afsluitingshaag dienen behouden te worden behouden.